

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas V. De divisione in locum realem & imaginarium, & de oppositis
loci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RESPONDETUR. Effectus quamvis prodierit à Divina virtute, hoc est, illo operante, habeatque statum existentiae, continetur tamen virtualiter in omnipotentia, nec enim per hoc, quia effectum Deus produxit, privavit se sua omnipotentia, quæ omnia possibilia continet.

DIFFICULTAS IV.

An in eodem loco possint plura corpora poni?

SUPPONIMUS non posse id fieri naturaliter, ipsa experientia id ostendente, etiam consensu quantitati tribuente impenetrationem, quæ tamen quantitas corpora sequitur, restat querere, an id possit fieri Divinitus.

DICENDUM est. *In eodem loco, posse divinitus esse duo corpora*, quod autem dicitur de duobus, idem de pluribus sentiendum est.

PROBATUR primò. Quia hoc non implicat contradictionem, ut constabit ex solutione argumentorum.

PROBATUR secundò. Quia de facto contigit ea penetratio, ut cum clausis januis intravit Christus, & cum corpusculum ejus sanctissimum enixa est Beatissima.

RESPONDEBIS. Transisse corpus Christi non pertransito medio.

CONTRA. Posito quod corpus ita possit transire, non accipientur verba Scripturæ ut sonant, quomodo enim propriè dicitur; quod transeat clausis januis, si per mediam januam non transeat, jam enim quod sint clausæ vel non clausæ fores, nihil pertinere ad illum motum, impertinensque esset illius clausuræ circumstantia.

PROBATUR tertio. Quia, quod in eodem loco corpora se non compatiuntur, facit vel illorum quantitas, vel ut alii volunt impulsus, quæ omnes causæ divinitus impeditibiles sunt.

OBJICIUNTUR primò paritates aliquæ.

PRIMA paritas. Partes temporis, quæ sunt esse simul tempore. Ergo nec partes quantitatis permanentis.

RESPONDETUR. Si simul essent partes quantitatis successivæ, hoc ipso non essent prius & posterius, quod tamen requirit definitio temporis. Unde sicut prius & posterius non potest esse simul, ita nec partes temporis, nihil autem simile deponit definitio quantitatis permanentis.

SECUNDA paritas. Non potest idem esse æquale duobus quantis, si sit æquale uni. Ergo nec in duobus locis, cum unus sit æqualis locato.

RESPONDETUR. Si sit replicatum quantum, non uni tantum, sed & duobus, poterit

esse æquale, accessu scilicet æquivalentis multiplicationis; consequenter eodem titulo poterit esse locatum æquale duobus locis. Sed quia hic non attenditur ad replicationem, quantum ad præsens, aliter solvitur hoc argumentum, quod scilicet non possit esse idem æquale duobus quantis, in quantum ex illis confurgit tertium quantum majus singulis distributive acceptis, secus si non confurgat majus, illis, cum autem in uno loco positus duobus corporibus non sit majus, hinc utrique illorum potest esse æqualis locus.

OBJICITUR secundò. Si possibile esset in eodem loco, poni duo corpora, sequeretur locum illum & esse à priori corpore occupatum, & non esse: esse ut supponitur, non esse autem, quia ab alio corpore impleri posset, & defacto per miraculum ut dicis impletur.

RESPONDETUR. Licet ab alio etiam corpore, ille locus impleatur, non sufficit ut non dicatur impleri ab illo corpore, quia impletur non per exclusionem alius corporis, sed per exclusionem negationis sui corporis, in illo loco. Simile quid contingit, si duæ totales formæ eandem materiam informant.

OBJICITUR tertio. Ponamus duo gravia penetrari illa & moverentur deorsum, ut supponitur, & non moverentur, quia tunc deberet fieri alia nova penetratio.

RESPONDETUR. Cum supponantur illa gravia penetrata, jam non erit necesse, ut se de novo penetrarent, non penetrabunt etiam locum, quia hic natus est cedere & ambire locatum. Unde tota difficultas, quare duo corpora non possunt esse in eodem loco, non est ex ratione loci, sed ex ratione corporis prius locati, impediens collocationem aliis secum corporis, qua ipsa repugnantia sublata, loco extrinseco, perinde erit penetratum, vel non penetratum ambire, duobusque cæteroqui æqualibus corporibus, idem jam sufficiet locus.

ADDO. Si duo corpora easdem haberent figuras & qualitates, discerni à seipsis non possent, si verò haberent plures colores diversos, fieret color ex duobus conflatis. Si autem illa corpora haberent duas qualitates contrarias, dicit Lugo, quod agerent mutuo contra se, penetratio enim non impedit, sed potius juvat actionem, quia majorem præsentiam intimiorumque illa principia contra agendi haberent.

DIFFICULTAS V.

*De divisione in locum realem & imaginarium
&c. &c. de Oppositis loci.*

DE divisione in locum realem nihil restat dicere, quod non sit tactum supra. De loco imaginario, aliqua perstringenda.

PRÆMITTO. *Quid sit spatium imaginarium.*

EXPLICANT primò aliqui, quòd nihil aliud sit quàm negatio veri corporis, aut veri spatii, quod verum spatium & verum corpus replere posset.

CONTRA est, quia illa negatio, esset negatio negationis, esset enim negatio repugnantia quominus in illo (si detur) existat corpus, jam autem ipsa repugnantia, est negatio. Deinde non attingit ullo modo hæc explicatio formalitatem imaginarii, meræ enim negationes, non sunt quid imaginarium.

EXPLICAT secundò Lug. disp. 5. de Eucharestia. Quòd nihil aliud in re sit, nisi quòd unum ubi fundet talem distantiam ab alio tali, ubi & ita quando dicimus; quod Petrus sit hic, nolumus significare aliquod spatium imaginarium, cur potius sit præsens, sed solum volumus significare Petrum tale ubi habere, per quod tantum vel tantum distat ab aliis præsentis.

CONTRA. Tum quia explicari hic debuit locus imaginarius, per ordinem ad quem formatur quæstio; an in illo sit, nec ne Deus, indubiè autem Ubi est, aliquod ubi, jam illic est Deus. Tum quia hæ ipsæ præsentia salvari solent per spatia imaginaria, non ergo ipsæ sunt spatium imaginarium. Tum quia sine ullo ubi vero, potest esse adhuc quæstio, de ubi imaginario.

EXPLICAT tertio recentior Suar: Spatium imaginarium non aliud esse, quàm spatium reale positivum, sub tali distantia, ad puncta fixa à tali præsentia occupabile. Dicitur autem imaginarium, quod illud imaginemur, quasi actu existens sub certa distantia ad puncta fixa.

CONTRA, hoc ipso, quia illud spatium imaginarium est, ergo non est spatium reale positivum, ex alia etiam parte spatium istud imaginarium, non est merè spatium non existens, ut vult recentior Suar. quærere ergo restabit quid sit?

COMMODIUS dicitur ex Vasq. Arriag. Ovied: Quòd spatium imaginarium nihil aliud sit, quàm spatium mente confictum, quod in re ipsa, nihil est.

RATIO communis est, quia hoc spatium concipitur tanquam existens ab æterno. Si existens ab æterno, cum non sit quid increatum, seu Deus, non etiam est quid creatum, quia nihil est creatum ab æterno. Ergo debet esse nihil. Notione hæc spatii imaginarii traditâ. *Sic:*

Punctum Difficultatis 1.

An Deus sit extra cælum.

DISCENDUM est: *Deum esse extra cælum in seipso.* Ita recentior Suar: cum pluribus quos citat.

PROBATUR primò auctoritate Sacra Scriptura & Patrum: Nam Scriptura expresse docet; Deum esse excelsiorem cælis, & quòd cæli illum capere non possint. Augustinus de Cognitione veræ vitæ c. 29. dicit de Deo; *Totus extra omnem locum.* Similia habet Damas. lib. 1. Fidei c. 17. Athan. Epist. 1. ad Serap. Greg. lib. 2. Moral. c. 8. & Richar. Victorinus lib. 7. de Trinit. c. 23. *Si essentialiter ubique est, ergo & ubi locus est, & ubi locus non est, erit itaque & intra omnem locum, erit & extra omnem locum.* Quæ omnia ut sonant accipi nihil vetat.

PROBATUR secundò. Nihil illud quod est extra cælum, ita se habet ac nihil mundi antequam mundus esset, sed quando erat nihil mundi, seu antequam mundus esset, Deus erat in seipso. Ergo extra cælum est in seipso, minor est certa apud Catholicos, sumiturque ex Phrafi August. in Psal. 122. & ex Tertull. Lib. Adversus Praxeam cap. 5. & Divo Bernar. lib. 5. de Considerat. quorum textus vide apud eundem Suar. Major probatur. Quia sicut nihil mundi hujus, ante hunc mundum, erat nihil, ita nihil mundorum possibile, & nihil rerum ponibile, verè est nihil, & sicut nihil mundi hujus, antecedeat æternitate, positivum mundi hujus, ita nihil possibile alius & alius mundi extra hunc, antecedit æternitate positionem illorum.

Hic ipse medius terminus, sic aliter proponitur.

Prius illo instanti quo Deus creavit primum, quid ex mundo hoc, vel verum erat dicere, est negatio Dei in seipso existentis, vel non erat negatio Dei in seipso existentis. Si erat negatio Dei in seipso existentis, ergo falsa sunt dicta Patrum dicentium, Deum ab æterno extitisse in seipso; quod si in illo priori, non fuit negatio Dei in seipso existentis, nec extra cælum erit negatio Dei, in seipso existentis. Deinde annihilat Deus mundum hunc, illo annihilato præter extrinsecam existentiam mundi nihil mutatur in Deo, si nihil mutatur, eodem se modo habet ut ante. Ergo quoad sua intrinseca, non desinit hic esse ubi desit mundus esse. Quòd si non desit quoad sua intrinseca illic esse, ubi mundus fuit, quoad sua intrinseca, etiam extra mundum erit. Denique, illic ubi potest creatura existere, potest existere Deus, tunc quæro vel incipit illic esse una cum creatura, vel non incipit, sed

sed supponitur esse; si supponatur esse, habetur intentum: si incipit, ergo quoad exercitium non est immensus, quod tamen concederetur illi, data existentia Deitatis in illam et ipsa, etiam extra cœlos, concedendumque est, si nihil oblit, nihil autem obstat.

CONFIRMATUR primò. Existentia Dei in seipso ex una parte non dependet ab ullis spatiis, & distantis, & locis existentibus actu, quod ipsum probatur. Tum quia non dicit ordinem ad aliquid à se distinctum, sed habet se per modum alicujus immanentis. Tum quia de facto ab æterno Deus extitit, & tamen ab æterno Deus erat in seipso ex mente Patrum, ergo esse in seipso, ab existenti spatio, non dependet, & ex altera parte eadem existentia Dei est necessaria, est enim ipsa ejus immensitas radicalis, ergo cum necessaria sit, etiam extra cœlos Deum ponet, extra quos ut in se sit spatio Physico non indiget. Et certè quæro, an hoc mundo ita circumscribatur Deitas, ut totum esse Dei concludatur, hoc mundo, non solum esse, ut ita dicam locale, sed etiam esse Dei, in se. Si non concluditur. Ergo est extra mundum in se; si concluditur. Ergo non ita se habet Deus respectu nihili mundorum possibilem, ac se habuit respectu nihili mundi præsentis, quia quando erat nihilum mundi præsentis, erat Deus in se per Patres. Porro nomine Dei extra cœlos in se existentis intelligitur divina immensitas, quam non est necesse, alicubi de novo poni, licet ut aliquid dicatur ab illa indistare, & ut dicatur esse formaliter in loco, necesse sit ponere locum aliquem, vel corpus aut ens aliquod quo sensu alias in simili dicta, accipienda. Ly autem ibi vel ubi accipitur hic non pro ubi vel ibi locali; sed quantum ly ubi vel ibi, est quid commune ad locum, & ad existendum in seipso, ad eum modum quo PP. quærentes, ubinam ante mundum conditum Deus fuerit, dicunt illum fuisse in seipso. Et jam tunc ubi, sumitur prout quid commune ad existendum in seipso.

CONFIRMATUR secundò. Quasi à definitione, Deum esse extra cœlos in seipso nihil aliud est, quàm Deum eam habere immensitatem, vi cuius ita se habet, ut nullibi verum sit, negationem Dei esse, ut verè nunquam quoad sua intrinseca locum acquirat, sed hoc debet concedi, quia alias quoad sua intrinseca mutaretur Deus. Ergo.

CONFIRMATUR tertio. Deum esse extra cœlos, in seipso non implicat, est item conforme Phrasi Patrum. Ergo hoc concedendum est.

PROBAT tertio recentior Suar: Quia Deus, per suam id habet immensitatem, ut essentialiter sit actu illic, ubi potest esse creatura, ut dictum etiam supra, sed potest esse creatura extra cœlos. Quod probat. Creet Deus no-

vum mundum contiguum empyreo, & super illum creet angelum, annihilat mundum intermedium, inter angelum & empyreum, & tamen creatura manebit extra empyreum; vel si te hæc imaginatio offendit, pone illum angelum creari sub superficie concava alius cœli.

OBJICITUR primò. Esse extra cœlum, est esse per aliquam habitudinem ad cœlum, hæc autem habitudo est habitudo distantia, distantia verò rebus non convenit, nisi ratione quantitatis, quæ Deus caret.

RESPONDETUR. Negari posse imprimis majorem; quia cum Deus erat in seipso ab æterno, non erat per habitudinem, ad hunc mundum, sic nec modò, si ponatur Deum extra cœlos existere, dicet habitudinem hanc. Deinde quamvis distantia rebus conveniat non nisi ratione quantitatis, hæc debet esse non in ubicato, sed ratione negationis quantitatis interceptibilis inter ubicatum & spatium, ubi supponitur ubicatum esse, quod etiam in præsentia de Deo verificabitur, inter quem & inter, extra cœlos, nulla est interceptibilis quantitas.

OBJICITUR secundò. In nihilo Deus esse non potest, extra cœlum nihil est.

RESPONDETUR in nihilo, per coexistentiam Deus esse non potest, quia coexistentia duorum existentiam importat; Nihil autem cum non existat, nec potest dici Deus illi coexistere. Caterum falsum est, quod improprie in nihilo, proprie autem in seipso, existere non possit, etiam si illic nihil sit. Vel certè extra cœlum nihil est, non ita ut excludatur esse Dei etiam in seipso, sed ut excludatur omnis creati existentia.

OBJICITUR tertio. Si Deus esset extra cœlos, & esset extra illos ut supponitur, & non esset, quia nullibi esse, idem est ac non esse, Deus extra cœlum nullibi esset. Ergo extra cœlos non est.

RESPONDETUR. Nullibi esse cum exclusionem solius loci physici & realis extrinsecique; Nego quod idem sit ac non esse, nullibi tamen esse cum exclusionem tam loci extrinseci, quàm modi essendi in se; hoc demum erit nullibi esse.

OBJICITUR quarto. Deus non potest operari extra mundum, nisi ipsum ponat, seu nisi ipsum locum corporeum ponat. Ergo ex eo quod Deus extra cœlos operari possit, non rectè colligitur, esse illic Deum.

RESPONDETUR. Negando antecedens. Jam enim ante positionem loci, potest illic ipsam positionem loci operari. Deinde, istud extra duplex est, quoddam locale, & sic Deus non est extra hunc mundum; aliud extra negativum, hoc est non intra hunc tantum mundum, & sic Deus est extra cœlos.

Punctum Difficultatis 2.

An Deus sit in spatiis imaginariis.

DICENDUM est. Si esse in spatiis imaginariis sit idem ac extra cælum, Deus est in spatiis imaginariis: si autem esse in spatiis imaginariis idem sit ac existere in spatiis, quæ nos intellectus fingit & imaginatur, in talibus spatiis non est nemine cogitante. Prima Pars probata supra. Secunda Pars

PROBATUR primò. Si Deus daretur in spatiis imaginariis quæ talibus, vel daretur actu nemine cogitante, vel non nisi nobis cogitantibus, Si nobis cogitantibus, ergo non datur, sed cogitatur dari; si autem datur in spatiis imaginariis actu nemine cogitante, contra erit; quia quod non est nemine cogitante, in eo non datur Deus nemine cogitante, quia hoc ipso illud ipsum jam esset nemine cogitante, quia cui convenit aliquid reale nemine cogitante, illud in quantum hoc prædicatum illi convenit, est nemine cogitante, præsentia autem actualis Dei est aliquid reale.

PROBATUR secundò. Si Deus esset in spatiis imaginariis quæ talibus, coexisterentne Deo spatia imaginaria quæ talia, vel non coexisterent? si coexisterent, idque ut supponitur nemine cogitante. Ergo & existerent nemine cogitante, quia, à coexistere, supponitur existere; Quodsi illa spatia non coexistunt Deo nemine cogitante, ergo nec Deus est in illis nemine cogitante, coexistere enim debet Deo, id in quo est Deus. Et certè si Deus esset in spatiis imaginariis quæ talibus, esset in nihilo rei, sed non potest esse nemine cogitante in nihilo rei, in nihilo enim esse, est non esse, sicut enim nihil esse, est non esse, ita in nihilo esse, est non esse, aut in nullo esse. Quodsi in nullo est, falsa erit particularis, in aliquo est. Ergo falsa ulterius erit particularis, in spatiis imaginariis est. Ratio horum omnium à priori est, quia non & nihil sunt particula sublativæ esse, hinc in nihilo esse, est non esse.

PROBATUR tertio ex Vsq. Deus non est in chimæra nemine cogitante. Ergo nec est in spatiis imaginariis nemine cogitante.

RESPONDET Hurtad: Disparitatem esse, quia chimæra non apprehenditur tanquam intercapedo quædam, apprehenditur autem ut intercapedo spatium imaginarium.

CONTRA. Intercapedo illa quæ apprehenditur non est nemine cogitante; sicut nec chimæra. Ergo utrobique non erit Deus.

OBJICITUR primò. Auctoritas Augustini. lib. II. Civit. cap. 5. ubi sentit: *Vaniloquium esse: Si dicas Dei substantiam à tantis extra mundum spatiis absentem esse.*

RESPON-

INSTABIS primò. Sufficit quod Deus sit ibi ubi operatur, non ante, sed solum tunc, cum operatur. Ergo extra cælos non est.

RESPONDETUR. Ex prædicato efficientis, sufficeret ut Deus sit non antè, sed tunc cum operatur illic ubi operatur, sed non sufficit ex prædicato immensitatis & immutabilitatis, quoad intrinseca.

INSTABIS secundò. Si Deus creet Angelum non in mundo, per hoc non debet dici, quod eum creet extra mundum, sed quod eum creet nullibi. Ergo nec Deus debet dici extra mundum existere.

RESPONDETUR. Negando antecedens, creabiturque illic Angelus nullibi loci extrinseci, sed non nullibi, ut excludat esse Angeli illic, ubi est.

INSTABIS tertio. Si Deus creet angelum extra hunc mundum, in spatio aliquo corporeo simul producto, & postea annihilat illud spatium non annihilato angelo & immoto relicto, tunc angelus esset extra cælos non nisi ampliativè, nec esset jam ubi erat prius, sed esset nullibi, jam enim illi auferretur ratio formalis essendi extra cælum, quia hæc petitur ab extremitate locali; & sicut sublata quantitate tollitur extremitas partium, sic sublato corpore tollitur extremitas localis.

RESPONSUM supra; Duplicem esse extremitatem positivam & negativam. Extremitas positiva tunc tollitur, hæc enim dependet à loco sicut extremitas partium à quantitate, sed extremitas negativa hoc est, quod non in cælo esset tunc angelus, verè non tollitur, quodsi non tollitur entitati illius angeli verè coexistit Deus, ita ut inter Deum & angelum nihil sit interceptibile: Si coexistit tunc angelo Deus. Ergo & antè jam illic erat, nam ut dicebam ubi potest esse immensitas Dei, jam illic est.

OBJICITUR quintò. Si Deus est extra cælum, ideo esset quia nisi antecederet illic esset, mutaretur, incipiendo illic esse, sed non mutaretur, quia Deus potest reddi præsens huic mundo, sine ulla sui mutatione.

RESPONDETUR. Redditur Deus præsens huic mundo, & redditur non præsens, si esset mundus sine ulla sui mutatione, quia ubi illud intrinsecum Dei, semper est immutabile, nec dependet ab extrinseco corpore, sed si illud ubi essendi, scilicet in seipso, non haberet Deus, illic, ubi ponitur mundus, verè inciperet esse etiam quoad sua intrinseca. Quando autem Aristot. negat 4. Physic. c. 4. aliquid posse esse in seipso, intelligendus est quod nihil posset esse in seipso tanquam in loco extrinseco, fortè etiam hanc præsentiam Dei non poterat inferre, quia putabat mundum alium esse impossibilem, consequenter non putabat debere esse extra cælos in seipso Deum.

RESPONDET August. tantum vult DEUM esse extra Caelos, nihil autem ait de spatiis imaginariis.

OBJICITUR secundò. Tempus imaginarium non est aliquid plus quam spatium imaginarium. Sed DEUS verè existit in tempore imaginario. Ego verè etiam existit in spatio imaginario.

RESPONDETUR. Etiam in tempore imaginario quâ tali, non existere DEUM nemine cogitante, licet existat in tempore imaginario, materialiter accepto.

OBJICITUR tertio. Si DEUS non est in spatiis imaginariis, sequitur DEUM propriè moveri localiter; DEUS enim non est in spatiis imaginariis, sed solum in hoc mundo, moveat motu recto mundum versus spatia imaginaria, tunc de novo jam illic DEUS inciperet esse, ergo moveretur.

RESPONDETUR. DEUM non posse moveri ad spatia imaginaria, quâ talia, nisi imaginariè, extra Caelos etiam moveri localiter non potest, quia extra Caelos in seipso existit non potestque moveri ad seipsum, & si spatia imaginaria accipiantur materialiter, hoc est pro esse extra Caelos, sic est in illis.

OBJICITUR quartò. Quod est in aliquo non tanquam forma in materia, nec pars in toto, nec tanquam genus in specie, nec tanquam effectus in causa, nec tanquam invasum in vase, illud est verè in alio tanquam in loco. DEUS autem nullo ex prædictis modis, est in spatiis imaginariis. Ergo est in illic tanquam in loco.

RESPONDETUR. Negando Subjectum minoris; quia DEUS nullo modo est nemine cogitante in spatiis imaginariis. Consequenter dicitur Deum extra Caelos posse aliquid creare, idq; nemine cogitante, sed non creare nemine cogitante in spatiis imaginariis, quâ talibus.

Addo diversas esse has propositiones, DEUS est extra Cælum, & DEUS est in eo, quod est extra Cælum: prima propositio est vera, & significat DEUM esse in seipso, secunda est falsa. Unde etiam per Patres vera fuit hæc propositio, DEUM fuisse in seipso ab æterno, & tamen falsa fuit fuisse in nihilo, cum tamen illud extra Caelos, sit omnino nihil.

OBJICITUR quintò. Si DEUS non esset in spatiis imaginariis, sequitur DEUM posse distare à seipso. Creet enim DEUS tres mundos sibi contiguos, tunc imprimis in lateribus interceptis non esset, quia inter latera supponimus nullum intercepti corpus actu, sed tantum interceptibile esse; Si autem inter latera non esset. Ergo inter se positum in uno mundo, & inter se positum in altero mundo mediarer aliquid, ubi Deus non esset. Imagine- mur rursum medium illum mundum annihilari,

non motis nec annihilatis extremis mundis, in quorum utroque extremo esset DEUS, & non esset in medio, medium enim est spatium imaginarium. Consequenter tunc DEUS distaret à seipso.

RESPONDETUR. Respectu illius medii esset DEUS in seipso, adeoque adhuc non distaret à seipso, spatium autem illud imaginarium, non est, nisi materialiter.

COLLIGES. Nec in vacuo, quâ tali DEUM esse, sed esse DEUM in seipso vacuo posito.

Punctum Difficultatis 3.

De Opposito loci quod est vacuum?

QVÆRES primò. Quid est vacuum? Non accipitur hic vacuum pro otioso, vel pro corpore carente eo intra-posito, ad quod artificialiter vel naturaliter instituitur continentium, quo sensu putamen nucis est interdum vacuum supple nucleo. Nec accipitur hic vacuum pro negatione corporis simpliciter, quia Phil. 1. Cæli textu 59. & 7. Cæli textu 27. expressè negat dari vacuum extra Caelos, quamvis illic sit negatio corporum: accipitur itaque vacuum privativè, prout hic de illo Philosophi, qui cum Aristotele 4. Physicorum textu 60. 65. 76. & 1. Cæli 89. definiunt vacuum. Est locus carens corpore.

Sed difficultas est, quomodo vacuum sit locus, si enim est locus. Ergo est superficies corporis continentis, si est superficies corporis continentis. Ergo est corpus & non privatio corporis.

Duplici id viâ explicari potest. Imprimis entia connotativa, si sint negationes, non raro assumere in recto illa positiva, super quæ fundatur illa negatio, & sic, quia tenebræ, seu negatio lucis fundatur in aëre, ideo in definitione tenebrarum ponitur aër, cum formali, carens luce, hocque toties evenire solet, quoties connotativa entia volumus describere, quid in re sint. Porro vacuum est etiam aliquid non esse, quod non esse, fundatur in esse corporis, ejus latera, ita sunt collocata, ut medium interceptum inter illa latera corpore non impleantur, adeoque formalisetur negatione corporis implentis. Aliâ viâ hoc idem explicatur, in definitione vacui ly locus assumitur, quia scilicet dupliciter spectari potest vacuum. Primò in quantum continetur & interceptum à loco circumposito. Secundo accipi potest pro ipso continente & interceptante vacuum.

Secundo hoc modo acceptum vacuum
† ii; est

est locus carens corpore, locus enim illam carentiam ambit. Primo autem modo acceptum Vacuum est carentia corporis, prout connotat locum.

Dicitur itaque vacuum locus ut distinguatur à negatione corporis, quæ est extra Cælos, estque id, quod quodammodo ambit illam negationem, dicitur carens corpore, accipiendo ly corpus pro quocunque indeterminato corpore. Caterum rigorosè loquendo hæc definitio, non est nisi speciei antinomasticon vacui, hoc est vacui materialis, de quo in præsentia agendum fuit Philosopho, nam expellatur aer totus ex cubiculo, succedant in locum ipsius Angeli, vel plures, vel unus sphaera suæ locabilitate, implens spatium, quo aer occupabat, ille locus carebit corpore, eritque vacuum materiale, licet non sit vacuum simpliciter.

QUÆRITUR II. *Potestne dari vacuum?* Respondet communis Philosophia, Naturaliter non posse dari, posse divinitus.

RATIO prima. *Quare vacuum naturaliter dari non possit.* Quia indigent influxu cœlesti sub-lunaria, qui impediretur vacuo.

RESPONDET Arriaga. Sufficit per latera participari hos influxus, nec est necesse optimum semper influxum haberi, sicut nec illum habent flores sub densò tecto collocati. Addit recentior Suarez. Quod eadem corpora, quæ tantà vi ducuntur ad impediendum vacuum, possint eadem vi attrahere corpora ad contiguitatem recuperandam, si ea tantum indigeant ad recipiendos influxus Cœlestes.

SECUNDA RATIO est ex Arriaga. Quia dato, vacuo daretur penetratio corporum, quò enim abiret expulsum corpus, cum mundus totus sit plenus, nisi penetrarentur corpora?

RESPONDET recentior Suarez. Cum infra empyreum rediit Christus, appariturus S. Paulo, non erat necesse fieri penetrationem corporum, quamvis mundus sit plenus, nec item datum est vacuum, cum Sanctus Paulus cum corpore (quod de se ille non negat, quamvis etiam non affirmet) translatus est in tertium Cœlum. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT, quia probabile est non realiter esse motum corpus Christi de Cœlo, sed id fecisse Angelos in corpore, hic & nunc fabricato, sicut in veteri Testamento apparebant in Persona DEI. Posito etiam quòd realiter ipse Christus apparuerit, facile est concedere factam penetrationem, donum enim penetrabilitatis, non otiosè datur corporibus glorificatio, immò probabile est non esse in potestate corporis beati, exercere vel non exercere donum penetrabilitatis, sicut non est in potestate beati reddere corpus suum carens claritate. De Sancto etiam Paulo nullum est fun-

damentum, fuisse illum cum corpore in Cœlo,positoque quòd fuerit, facile est dicere supplementum fuisse miraculosè hunc defectum vel rarefactionem factam. Dicit etiam Arriaga, quòd ad supplendum locum in mundo ejus materiæ, quam Christus in Cœlum secum tulit, produxerit aliquid Deus materiæ ne novo. Hæc ratio potest sustineri ut vides.

RATIO secunda, est quæ utitur recentior Suarez, quia scilicet vacuum est divisio quædam, & habet se per modum vulneris infligti huic magno mundi corpori.

RESPONDERI potest, nihil exinde convinci, quia per similitudinem declaratur res, non autem ratio adfertur. Rursus cum vulnus possit naturaliter fieri, poterit etiam naturaliter fieri vacuum. Denique dici potest; Si patitur natura divisionem, quæ fit aeris ambulatione, aliasque divisiones, cur etiam hanc non patietur?

Hoc tamen totum ulterius referri potest in virtutem à natura insitam corporibus attrahendialia corpora, ut docuit Valsequez, quam virtutem inesse à posteriori experientia probant, & ita, ut si ex fistula fistula extrahatur aer sequitur aqua, & si orificium diligenter obstruas fistulæ aqua plenæ, ita ut non sit modus, quo novus subintret aer, etiam aperto orificio non effundetur aqua, sunt & aliæ experientia, quas & usus præsentat & referunt impressi. Experientias curiosas pro utraque parte consultò præmitto melioribusque ingeniis examinandas relinquo.

Meminit Aristot. Argumenti 4. Physic. tex. 53. probantis dari vacuum naturaliter, eò quòd motus non possit fieri in pleno, sine penetratione. Sed sufficit quòd cedat aer vel corpus, per quod fit motus, ita ut aer motu expulsus, aut corpus succedat in spatium à corpore moto desertum, licet proximioribus non nihil comotis partibus.

Quòd autem divinitus possit dari vacuum, nemo dubitat ex illo principio. Quia non implicat. Probabilius tamen est Angelicâ virtute illud dari non posse, quia quamvis connexio ista corporum finita sit, non sequitur ab Angelo illam superari posse, nam connexio accidentium cum substantia, impenetrabilitas item corporum inter se, est quid finitum, ab Angelis tamen fieri non potest. Ulteriusque hoc exinde suadet, quia cum impletio hæc & carentia vacui sit bonum Universi, videtur Angelus potentiam non habere, ad causandum malum universi, cumque Angelis tribuatur vis agendi in corpora, vel causandi motum, vel applicandi activa passivis, infertur vacuum ab illis non posse causari, quia vacuum neque est motus, neque est aliquid activum in passiva.

QUÆRES tertio. *quid sit sentiendum de motu locali in vacuo.*

ASSE-

QUÆSTIO II.

De Duratione.

ASSERO primò. *Gravia & Levia in vacuo propriè dicto movenda esse, non tamen in vacuo impropriè dicto. Quale esset, si annihilato mundo relinqueretur lapis.*

RATIO, quia adhuc haberet centrum gravitatis lapis in priori vacuo, in posteriori autem non haberet, hinc non esset ratio, cur huc potius quam illic moveretur. Unde etiam hæc tota mundi Machina non cadit, quia non habet centrum gravitatis, ad quod ruat, & quamvis immediatè sub se non habeat grave, levius, inde non sequitur quòd descensurum non sit, quia sufficit quòd impediens non habeat, & ex altera parte appetit centrum; esset autem ille motus non motus localis, sed motus lationis. Quomodo autem istud grave collocari debeat ut moveatur, colligetur ex dicendis asserto quarto.

ASSERO secundo. *Motum progressivum corporum beatorum posse dari in vacuo*, ita S. Thom. Quod I. 6. art. 5. & ratio ejusdem est, quia corpora beatorum quoad hoc habent se per modum Spirituum, suntque absoluta à ratione adhærescendi corporibus.

ASSERO tertio. *Motum progressivum aliorum corporum in vacuo dari non posse.*

RATIO. Quia progressivus motus, ut suppono, non fieret nisi supra solidum, quod attollere & à se revelli pedes non permetteret, propter adhærescentiam inter corpora, quæ tunc dimittunt aliud corpus à se, quando dimittendi, est quod suppleat locum, Motus tamen v. g. brachii non applicati corpori dari posset, quia principium, quod est adhærescentia, nihil pro tunc agere potest.

ASSERO quartò. *Circa projecta. Si extra vacuum projectio fiat ubi attingeret projectum, supersiciem vacuum circumdantem, propter adhærescentiam non moveretur ulterius, si tamen Angelus projiceret lapidem à medio v. g. vacui, moveretur adhærescentiam corpus.*

ASSERO quintò. *Posito quocunque motu gravium in vacuo, non fieret ille in instanti.*

RATIO, quia nec auctoritas nec ratio, tribuit vim instantanei & indivisibilis motus, alicui corpori. Quando autem Aristoteles dicit, quòd eadem sit proportio inter motum in vacuo, & motum in pleno, quæ proportio inter plenum & vacuum id solum vult, quia scilicet, sicut in vacuo nullum est actuale spatium resistens, ita & in motu in vacuo, cum tamen in pleno sit medium plus vel minus resistitivum.

DURATIO duplex est, una intrinseca rebus, alia extrinseca. Extrinseca duratio desumitur à tempore quo res durat. Duratio autem intrinseca variè à variis explicatur. A Nominalibus explicatur per solam formalitatem & connotationem, eis accedunt Suar. uterque Valsq. Molina, Ovied. A Modalistis dicitur esse modus, ut docuit Arriag. Lugo de Incarnatione dist. 19. Sect. 1. n. 20. censet illum esse ipsammet actionem, quæ per illum modus est, vi cuius constituitur res existens. Et ex illis quidem, qui dicunt nemine cogitante distingui durationem, alii dicunt illam esse quid permanens, ut noster Rub. alii successivam ut Lugo. & Arriaga.

DIFFICULTAS I.

Quidnam sit formaliter Duratio per alios.

DICENDUM est primò. *Durationem non esse modum superadditum permanentem, & qui totus simul positus, faciat durare hodiè, cras, &c.*

PROBAT primò Ovied. Duratio sic explicata est indifferens, ut sit hodiè vel cras. Ergo non est in hoc tempore per seipsam. Consequentiam admittunt Modales in aliis Materiis. Antecedens probatur. Hæc duratio heri me constituebat in diverso tempore, & hodiè me constituit in hoc. Ergo est indifferens, ut me constituat in esse hodierno & hesterno.

CONFIRMATUR hoc idem. Quia cum hodiè, non sit crastinum, nec me ad crastinum hodiè, in actu secundo determinet, sit ut hæc determinatio non sit determinatio in actu secundo, sed solum in actu primo. Quòd si determinat non nisi in circumstantia temporis crastini, cur illud tempus, quod potest determinare illum modum, ut me constituat hodiè durantem, non poterit determinare meam entitatem, sine ulla superaddita modali entitate.

RESPONDEBIS. Modum illum esse essentialem semper determinationem, quia quousque existit semper habet suum effectum formalem, licet ratione defectus alicujus extrinseci, non tribuat totum suum effectum, quem extensive tribuere potest. Sic etiam qualitas impressa projectionis, est in actu secundo talis, nec indiget per aliam qualitatem reddi qualitas projectorum, & tamen extensivum suum exercitium, non præstat simul.